

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Certiora præmittuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

4. Ratio secundæ partis est : quia voluntarium, quod sufficit ad actum humanum, etiam sufficit ad peccatum ; sed ad actum humanum sufficit voluntarium causatum per virtutalem advertentiam, nec requiritur semper actualis advertentia ; nam qui longiori temporis morâ continuat aliquod peccatum, etiam continuo peccat, quamvis initio tantum ad illius peccati malitiam advertit ; cum saepe in ipso flagranti crimine advertentia malitiæ per passionis vehementiam absorbeatur.

5. Ratio tertiæ quoque partis est : Voluntarium interpretativum sufficit ad peccandum ; quia in moralibus interpretativum æquivallet formali : sed advertentia interpretativa sufficit ad voluntarium interpretativum : ergo. Min. probatur. Qui voluntariè negligit ponere media ad consequendum aliquem finem necessaria, prudenter censetur nolle ponere ipsum finem, ac proinde neglectus finis fit ipsi interpretativè voluntarius : sed is dicitur habere interpretativam advertentiam ad malitiam morosæ delectationis, qui habet voluntariam negligentiam in investiganda malitia ipsius, quæ tamen investigatio & cognitio debuisset & potuisset ipsum retrahere à consensu ; ergo etiam delectatio ex tali neglectu consecuta imputatur ipsi, & censetur interpretativè voluntaria.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

6. Dices primò. Multi peccant absque ullo remorsu conscientiæ, de quibus dicitur Job 15.

quod bibant sicut aquam iniquitatem : ergo ad peccandum non semper concurrat advertentia rationis, ista quippe pertineret ad iudicium conscientiæ. Imò quantò peccatores sunt magis habituati, & demersi in profundo peccatorum, tantò minùs cogitant de malitia peccati, ut experientia docet. Unde Sorbona, teste Wendrochio, hanc propositionem Baunii falsitatis damnavit Anno 1641. *Nunquam peccatur, nisi præviâ peccati cognitione animus illustretur.* Secundò persecutores Apostolorum exilimabant se obsequium præstare DEO : ergo non habebant notitiam & advertentiam malitiæ : ac tertio multa committuntur peccata ex ignorantia, h. e. defectu debitæ advertentia : ergo in iis non adest advertentia peccati.

7. Respondeo. Quamvis multi peccent sine remorsu conscientiæ, in quantum remorsus peccati significat anxietatem & pavorem quandam ex reprehensione gloriæ relicti ; non tamen sine remorsu, in quantum iste significat dictamen internum, quo ostenditur aliquid contrarium legi divinæ, quod saltem inchoativè reperitur in quovis peccatore, quantumvis habituato. Quæ admonitio conscientiæ præcessit etiam in persecutoribus Apostolorum, & præcedit in peccantibus ex ignorantia : hi enim licet non semper proximè, saltem tamen remotè interno stimulo urgentur ad veritatem meliùs inquirendam ; in quo sensu intelligenda est censura Sorbonæ, aliàs non magnopere curanda. Ex quo patet solutio ad 2. & 3.

ARTICULUS VI.

An peccet mortaliter, qui negativè se habet ad insurgentes carnis tentationes?

SUMMARI A.

§. I.

Certiora præmittantur.

1. Exponitur status questionis.
2. Alia resistentia efficax, alia inefficax.
3. Variæ causæ ex quibus potest omitti resistentia.
4. In periculo consensûs requiritur efficax resistentia.
5. Omissio resistentiæ ex complacencia semper culpabilis.
6. Absque periculo consensûs non est obligatio ponendi impedimenta difficilia, & extraordinaria.
7. Ex causa rationabili possunt permitti motus impuri sine periculo consensûs.
8. Est peccatum mortale omittere omnem etiam simplicem displicentiam pravorum motuum.
9. Ratio 1. ex proximo periculo consensûs.
10. Ratio 2. ex voluntario interpretativo.
11. Probabilius etiam simplex displicentia non excusat à gravi peccato.
12. Ratio ex interpretativo consensu.
13. Ostenditur probabilitas sententiæ contrariæ.
14. Eius responsio ad fundamenta prioris sententiæ.
15. Quid prior sententia respondeat ad fundamenta posterioris.
16. Motus inordinati durantes contra resistentiam efficacem nec permissivè sunt voluntarii.

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

7. S Tatus questionis est, an si homo advertat carnales motus, vel sponte, vel ex objecti obscœni cogitatione aut imaginatione excitatos, teneatur positivè resistere ; an verò sufficiat ad exculationem à consensu & mortali peccato morosæ delectationis, ut non quidem positivè approbet illos motus, sed neque positivè improbet, aut efficaciter impedire conetur ? Ubi

Notandum primò. Resistentiam aliam esse efficacem, aliam inefficacem. Efficax est, per quam applicantur media ad ejusmodi tentationes reprimentas idonea. Inefficax est sola interna displicentia, & averlatio voluntatis. Cæterum media alia sunt ordinaria, ut est oratio & animi ac phantasiæ applicatio ad alia cogitanda ; alia extraordinaria & difficilia, ut flagra, cilicia, jejunia.

Notandum secundò. Voluntariam resistentiæ omissionem intelligi posse vel omnis tam efficacis, quàm inefficacis, vel solum efficacis resistentiæ. Eamque rursus ex diversis motivis oriri posse, vel propter simplicem complacenciam in illis motibus ; vel quia per experientiam prudenter aliquis timet, ne ex conatu resistendi incidat

E e a

in ma

in majores tentationes; vel tertio, quia quis confusus de animi sui constantia contemnit motus sensualitatis. Ut in hac quaestione certa ab incertis separantur.

4. Certum est primo: Quotiescunque subest proximum periculum consensus in delectationem, toties esse obligationem adhibendi positivam resistantiam applicando media, quae hic & nunc idonea & moraliter possibilia occurrunt: unde peccat mortaliter, qui stante tali periculo se habet negativè, siquidem committere se proximo periculo peccati semper est peccatum.
5. Certum est secundo: Illum peccare mortaliter, qui ex complacentia istorum motuum negligit illos reprimere: siquidem illa ipsa voluntatis complacentia est positivus consensus in ipsos.
6. Certum est tertio: Si absit periculum consensus, nullam esse obligationem ponendi media extraordinaria & difficilia, ut corporis castigationem per jejunia, cilicia, &c. neque esse obligationem omittendi actiones & studia vel ad spirituale, vel temporale commodum utilia, ut illi motus evitentur, prout in sequenti articulo amplius declarabitur.
7. Certum pariter est quarto: Cessante proximo & probabili periculo consensus, non esse peccatum, si non adhibeas efficaciam media ad repressionem illorum motuum, quando habes honestam & rationabilem causam illos permittendi, ut si ex resistantia conatu prudenter metuas graviore motus & tentationes, nam licet præceptum, *Non concupisces*, sit negativum, quo videntur omnes venereæ delectationes extra matrimonium semper & pro semper prohiberi; nihilominus tamen, in quantum præcipitur positiva resistantia istorum motuum, sic est affirmativum, quod non pro semper, sed pro tunc obligat, quando vel est periculum consensus, vel absque incommodo, & causa excusante servari potest.

Restat dubium inter Auctores, an ex sola animi & constantia confidentia possit aliquis quasi contemnendo istos motus habere se negativè ad ipsos sine peccato. Et quidem non esse peccatum saltem mortale absente periculo consensus, tenent Alvarez Arauco, Lorca, Castropal. aliique plurimi citati apud Salmanticens. hic disp. 20. dub. 5. cui sententia videtur etiam favere Doctor Ang. q. 15. de Ver. a. 4. ad 10. & in 2. dist. 24. q. 3. a. 4. nec non D. Bonaventura in 2. dist. 24. a. 2. q. 2. & Cajetan, in Sum. Damnant peccati mortalis negativam non resistantiam Martin. Montefin. Curiel. Zumel, Vasq. Valentia, Lessius l. 4. de Jure & Justit. c. 8. n. 17. Sayr. in clavi reg. l. 8. c. 7. Limitant Salmanticenses loc. cit. §. 2. n. 195. & distinguunt, fore peccatum mortale, si delectatio afferat periculum pollutionis, quam vocant gravem ex parte actus; absente hoc periculo, tamen delectatio foret gravis ex parte objecti, non audent penitus damnare peccati mortalis: quamvis in hanc sententiam inclinent n. 198. Layman l. 1. tr. 3. c. 6. distinguit absolute; esse mortale, si ne quidem simplici displicentia resistantiam adhibeas; non autem si cum simplici displicentia solum intermitras efficacem resistantiam, animum v. g. ad alia divertendo.

Adstruitur necessitas simplicis displicentiae.

CONCLUSIO PRIMA. Peccat mortaliter, qui neque efficaciter, neque inefficaciter per simplicem displicentiam resistit inordinatis motibus concupiscentiae post plenam advertentiam eorundem. Ita Doctores communiter.

Ratio est primo. Exponere se probabili & proximo periculo consensus in impuros motus, est peccatum mortale: sed qui post plenam advertentiam istiusmodi motuum absque rationabili causa illos permittendi, ne quidem simplicem illorum displicentiam elicit, exponit se probabili periculo consensus; ergo peccat mortaliter. Minor probatur: Est difficilissimum & terriffimum, ut voluntas circa objectum præsens diu maneat suspensa ab omni actu tam prosecutionis quam aversionis, cum hoc sit contra naturalem modum & summam ipsius flexibilitatem: atque motus carnales post plenam advertentiam sunt objectum præsens voluntati, & quidem propertum sub ratione objecti valde delectabilis; ergo vix est moraliter possibile, ut voluntas diu maneat suspensa ab omni actu. Vel ergo est proximè inclinata ad displicentiam vel complacentiam, atque, ut supponitur, displicentiam voluntatis suspendit: ergo erit proximè inclinata ad complacentiam, præsertim cum objectum sua natura valde delectabile connaturaliter trahat ad illam complacentiam: ergo voluntas suspendens displicentiam circa motus inordinatos, eo ipso committit proximo periculo voluntatis complacentiam circa illos. Unde male supponunt Adversarii, quod homo confusus animi sui constantia non debeat habere probabile periculum consentiendi, quia in tanta, tamque naturali voluntatis proclivitate sine causa dissentium & displicentiam retinere, hoc ipsum est probabili consentiendi periculo se committere.

Ratio est secundo. Qui non habet displicentiam de objecto, quod tanquam objectum displicentiae practice repræsentatur in intellectu, habet æquivalenter, & interpretativè complacentiam ipsius: sed hæc in materia gravi est grave peccatum: ergo. Major probatur inprimis a paritate omittentis Sacrum, quod tenetur audire; nam ille hoc ipso quod per plenam advertentiam omisso Sacri ipsi repræsentetur tanquam prohibita, adeoque ut objectum fuge & aversionis, & tamen suspendat & retrahat voluntatem audiendi Sacrum, atque ita permittat curam missionem Sacri, in prudentum iudicio ita se habet, ac si positivè veller omisionem Sacri: idemque omisso Sacri dicitur ipsi interpretativè voluntaria; sic pariter cui plena advertentia repræsentat motus inhonestos tanquam graviter inordinatos, atque à voluntate practice respiciendos, si displicentiam suspendat, hoc ipso interpretativè censetur consentire in illos actus.

Confirmatur primo. Motivum retinendi displicentiam vel est eorundem inhonestas, vel delectabilitas. Non primum, quia hæc est motivum displicentiae & aversionis; ergo secundum: sed delectabilitas est ex natura sua motivum complacentiae; ergo qui post plenam ad-